

Tézisek

1. A hitre nevelés bármilyen formája (történjen gyülekezetben vagy iskolai közegben) több mint kognitív ismeretátadás. Olyan komplex tanítási-tanulási folyamat, amelyben a kogníció mellett jelentős szerepet játszanak az affektív és a személyiség egészét formáló szempontok is. Ennek alapját a Szentírás bizonyágtétele bizonyítja, amelyben Jézus Krisztus missziói parancsa a tanítványi lét teljes megélésére teszi a hangsúlyt. A könyvnyomtatás elterjedésével az egyháztörténet során a katechézis bibliai gyakorlatának közvetlen szóbeliségét egyre erőteljesebben egészítette ki a katechézis célját szolgáló hittankönyv.

2. A Magyarországi Református Egyházban mindeközéig szűkös szakirodalmi háttér foglalkozik a hittankönyvek összeállításának, szerkesztésének és gyakorlati felhasználhatóságának az elméletével.

Ahhoz, hogy napjaink katechetikai gyakorlatában jól használható, hatékony, a hitre nevelésben segítséget jelentő hittankönyvek szülessenek, olyan kutatásokra van szükség, melyek a hittankönyvek fő kérdéseivel foglalkoznak. Ez az új hittankönyv-elméleti kutatás magában foglalja a hittankönyvek

- változásainak vizsgálatát az évszázadok tükrében;
- szerepének, funkcióinak és lehetséges segédleteinek feltérképezését;
- elméleti és gyakorlati kritériumrendszerének megalkotását;
- az egyes hittankönyvek szemléletmódjának vizsgálatát;
- a hittankönyvekhez kapcsolódó dokumentumok és gazdasági kérdések áttekintését.

3. A reformáció korában igényként jelent meg, hogy a családok (gyermekek és felnőttek) keresztyén nevelését könyvek is segítsék. Legfontosabb kátéink, szimbolikus irataink eredetileg a közvetlen nevelés és tanítás céljait szolgálták. Az ezt követő évszázadok magyar református hittankönyvtörténete a katechetikai segédanyagok fejlődését mutatja, melyre hatott az adott kor teológiai és katechetikai szemléletmódja, egyháztörténeti és társadalmi sajátosságai, valamint a pedagógia és a pedagógiai-pszichológia aktuális felfedezései.

4. A hittankönyv-elméleti kutatás azt igazolja, hogy Johann Hübner 1714-ben megjelent „Száz és négy szent históriák” című műve módszertani fordulópontot jelentett a hittankönyvek történetében.

Nem véletlen, hogy a könyv 1754-ben már magyarul is megjelent, és az 1900-as évek elejéig használatban volt. Nemcsak a könyv eredeti szövege, majd átiratai és fordításai tettek szert nagy népszerűsége (270 kiadás, 15 különböző nyelven a 20. század elejéig), hanem maga a hübnéri struktúra is a bibliai történetek tanításának napjainkig ható paradigmájává vált. Ennek okai:

- Jóval a modern pedagógia felfedezései előtt használja az elemivé tétel módszerét a gyermekek számára válogatott bibliai történetek elbeszélésekor.
- Módszertani kultúrája változatos (élményt adó és biblikus történetmondás, elgondolkodtató kérdések, tantételek összegzése, a gyermek életvalóságához kapcsolódó applikáció, közös és egyéni feldolgozási lehetőségek a leckében, imádság, énekjavaslat).
- A kognitív ismeretek átadásán túl a teljes személyiség formálására törekszik.
- Saját korától eltérően, a történetmondás során él a játékoság és humor eszközeivel is.

5. A jól hasznosítható hittankönyv olyan közvetítő, segítő eszköz a gyermek és a hitre nevelés tananyaga között, mely érthető, megközelíthető módon gyűjti, rendszerezi, összegzi, közvetíti a hit és a tanítványi lét megélésének alapjait. Napjainkban fölfedezhető a tanulóközpontú hittankönyv igénye, mely biblikus, hiteles és Krisztushoz hívogató. Hangvételében,

fogalmazásmódjában, tartalmában a Szentháromság Istenre mutat, és segít Isten hívogató szavának a tanuló életvalóságában való meghallását.

Figyelembe veszi a gyermek/fiatal tipikus és egyéni életkori sajátosságait, szem előtt tartja a közegyházi realitásokat és elvárásokat. Hosszabb időre szóló tantervi tananyagot tartalmaz.

Elsősorban lexikális tudás forrása, melynek készség- és képességfejlesztő hatása is van.

Leghatékonyabban a tanulóközpontú hittankönyv-család részeként funkcionál, melynek fontos szatellitjei a hittan tanári kézikönyv és a kiegészítő füzet (munkafüzet/feladatgyűjtemény).